

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

21 Ekim 2019

Sayı :30824082-610 246036
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

-Liste (5 Adet- 5 Sayfa)

-Cevap Yazısı (62 Adet, 131 Sayfa)

7/4553 GK 31
7/6138 GK 59
7/6140 GK 59
7/9083 GK 101
7/9283 GK 101
7/9569 GK 108
7/10019 GK 108
7/10146 GK 119
7/10156 GK 119
7/10306 GK 123
7/10462 GK 123
7/11504 GK 135
7/11776 GK 142
7/11780 GK 142
7/11849 GK 142
7/11981 GK 143

7/12308 GK 143
7/12415 GK 143
7/12507 GK 143
7/12724 GK 145
7/12725 GK 145
7/12732 GK 145
7/13099 GK 147
7/13564 GK 10
7/13699 GK 10
7/13831 GK 10
7/13833 GK 10
7/14036 GK 11
7/14037 GK 11
7/14182 GK 11
7/14326 GK 11
7/14327 GK 11

7/14330 GK 11
7/14434 GK 11
7/14645 GK 11
7/15133 GK 11
7/15135 GK 11
7/15237 GK 11
7/15602 GK 12
7/15607 GK 12
7/16172 GK 12
7/16360 GK 12
7/16361 GK 12
7/16441 GK 12
7/16570 GK 12
7/16571 GK 12
7/16579 GK 12
7/16754 GK 12
7/16765 GK 12
7/16769 GK 12
7/17096 GK 12
7/17097 GK 12
7/17098 GK 12
7/17246 GK 12

7/17247 GK 12
7/17843 GK 12
7/18290 GK 12
7/18293 GK 12
7/18429 GK 14
7/18551 GK 15
7/18696 GK 15
7/18221 GK 101

**DİYARBAKIR MİLLETVEKİLİ
SAYIN GARO PAYLAN'IN
TBMM 7/14434 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI**

SORULAR:

Diyarbakır'daki tarihi Surların ve Hevsel Bahçeleri'nin 2015 yılında UNESCO tarafından 'Dünya Kültür Mirası' olarak kabul edilmesinden bu yana geçen 4 yılda, Diyarbakır Surları'nın ve Hevsel Bahçeleri'nin korunması adına doğru politikalar oluşturulduğu ve bu değerleri koruyacak adımların atıldığı ne yazık ki söylenememektedir. Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan ve hâlihazırda Bakanlığınızca yürütülen projeler, kelimenin tam anlamıyla Diyarbakır'daki "tarihin yıkımı" anlamına gelmektedir.

Bakanlığınız tarafından Fişkaya-Yeni Kapı-Mardin Kapı arasında çalışması sürdürülen Millet Bahçesi projesinin uygulama çalışmalarının Diyarbakır Surları ve Hevsel Bahçeleri'ne ciddi ölçüde zararlar verdiği; Surların duvarlarında yer yer çökmelere neden olduğu konusundaki iddialar meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve basın aracılığıyla kamuoyuna yansımaktadır. Bilhassa Keçi Burcu dibinde ağır iş makineleri ile yapılan kazı ve düzleştirme çalışmalarının, toprağın altında kalan güçlendirme duvarlarına ve burcun dibinden altına doğru uzanan tarihi su arkına telafisi mümkün olmayacak zararlar vereceği iddia edilmektedir. Surların hemen dibinde iş makineleriyle yapılan çalışmalar yüzünden geçtiğimiz günlerde tarihi surların doğu duvarında 2 metrelik bir çökme meydana geldiği, çöken kısmın ise beton duvar örülerek kapatıldığı söylenmektedir. Ayrıca Sur ve zeminin birleşimine yürüme yolları yapılması amacıyla beton dökülmesi gibi Surlara zarar verecek uygulamaların yapıldığı da kamuoyuna yansıyan bilgiler arasındadır.

Bu bağlamda,

- 1- Diyarbakır'daki Millet Bahçesi inşa çalışmalarının koruma altındaki Diyarbakır Surlarına ve Hevsel Bahçeleri 'ne telafisi mümkün olmayan zararlar verdiği ve Surların duvarlarında bir takım çökmeler meydana geldiği yönündeki iddialar doğru mudur?
- 2- Millet Bahçesi projesi için UNESCO'ya Kültürel Miras Etki Değerlendirme KMED raporu sunulmuş mudur? Bu proje UNESCO onayıyla mı yapılmaktadır?
- 3- Surdan düşmesi olası taşların proje uygulama alanında gömülü olduğuna dair iddialar mevcuttur. Proje uygulama alanında herhangi bir arkeolojik kazı yapılmış mıdır?
- 4- Millet Bahçesi yapım çalışmalarının Diyarbakır Surlarına vereceği olası zararlar hesaplanmış mıdır? Bu konuda ilgili sivil toplum kuruluşlarının, meslek odalarının görüşüne başvurularak risk analizleri yapılmış mıdır?
- 5- Bu projedeki bazı imalatların Sur silueti ve Hevsel Bahçeleri doğal yapısı ile uyumsuz olduğuna dair meslek örgütlerinin beyanları mevcuttur. Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü bu projeyi onaylamış mıdır?
- 6- Proje, uygulama çalışmalarında ilgili kurum olan Röleve ve Anıtlar Müdürlüğü ve benzeri kurumlar veya gerekli uzmanlar tarafından denetlenmekte midir?
- 7- Tarihi ve kültürel varlık olarak büyük değere sahip olan Diyarbakır Surları'nın UNESCO tarafından "Dünya Mirası Listesi" ne alındığı 2015 yılından bugüne, Bakanlığınızca surların korunması için yürütülen çalışmalar nelerdir?

CEVAP:

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ) tarafından inşa edilen "Diyarbakır İli Suriçi İlçesi Fiskaya-Yenikapı-Mardinkapı Arası Sur Etekleri Peyzaj Alanı İnşaatı ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi" kapsamında yer alan imalatların tamamı hem surların hem de Hevsel Bahçelerinin kültürel miras listesinde bulunması sebebiyle titizlikle yürütülmüştür. Surların ve Hevsel Bahçelerinin tarihi önemine binaen hazırlanmış olan Millet Bahçesi projesinde, surlara yakın herhangi bir kazı, dolgu ya da ağır iş makinalarının girmesini gerektirecek imalat bulunmamaktadır. Bu çerçeveden değerlendirildiğinde surlara zarar verilmiş olması ya da surlarda çökmenin yaşanması söz konusu değildir.

Uygulama projesi kapsamında olmayan ve surlara zarar verecek herhangi bir imalat yapılmamış olup proje kapsamında arkeolojik kazı gibi uhdesinde olmayan herhangi bir imalatın yapılması da söz konusu değildir. Kazı imalatı, sadece tabii zemin yüzeyinde, elektrik altyapı imalatı ve yağmursuyu altyapı hatlarının deşarj edilmesi için surlara mümkün olan en uzak mesafede gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, yapılan saha çalışmalarında surlar ile bağlantılı herhangi bir objeye rastlanılmamıştır. Bu nedenle bahse konu surdan düşen ya da düşmesi olası sur taşlarının gömülmüş olması da söz konusu değildir. Sonuç olarak; uygulama projelerine bağlı kalarak, Sur ve Hevsel Bahçelerinin tarihi önemi de göz önünde bulundurularak gerekli iş ve işlemler yapılmaktadır.

Sur İçi Projesi 19.09.2017 tarih ve 5054 sayılı karar ile Diyarbakır Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından onaylanmıştır. Sur Çevresi Projesi ise kurul onayına sunulmuştur.

